

Heimdal Forvaltning AS
Styret
postboks 409
4002 STAVANGER

VÅR REFERANSE
19/3292

DERES REFERANSE

DATO
20.12.2019

Merknader etter stedlig tilsyn – Heimdal Forvaltning AS

1. Innledning

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn hos Heimdal Forvaltning AS (Foretaket) den 14. mai 2019.

Heimdal Forvaltning AS er et forvaltningsselskap med konsesjon til å drive verdipapirfondsforvaltning som beskrevet i verdipapirfondloven § 2-1 (1), jf. § 1-2 (1) nr. 3. Foretaket er i tillegg registrert forvalter av alternative investeringsfond, jf. AIF-loven § 1-4 (2). Foretaket hadde på tilsynstidspunktet seks heltidsansatte og én deltidsansatt.

Foretaket forvaltet på tilsynstidspunktet følgende fire verdipapirfond:

- Verdipapirfondet Heimdal Tinde (global aksjeportefølje, UCITS)
- Verdipapirfondet Heimdal Høyrente (NOK denominert renteportefølje, UCITS)
- Verdipapirfondet Heimdal Vidde (kombinasjonsfond, nasjonalt fond)
- Verdipapirfondet Heimdal Jorde (kombinasjonsfond, nasjonalt fond)

Kombinasjonsfondene investerer i Verdipapirfondet Heimdal Høyrente og Verdipapirfondet Heimdal Tinde med ulik allokering.

Finanstilsynets foreløpige rapport fra tilsynet er av 21. oktober 2019 (Foreløpig rapport). Foretaket, ved styret, gav sine kommentarer i brev 29. november 2019 (Tilsvaret).

2. Nøkkelpersonell og organisering

Rettslig grunnlag

Verdipapirfondloven § 2-11 og forskrift til verdipapirfondloven § 2-6 stiller krav til at forvaltningsselskapet er hensiktsmessig organisert og bemannet. Foretaket skal etter risikostyringsforskriften § 3 nr. 2 ha en klar organisasjonsstruktur. Verdipapirfondforskriften § 2-10 stiller krav til at compliancefunksjonen skal være effektiv og uavhengig mv.

Finanstilsynets gjennomgang og kommentarer i Foreløpig rapport

Foretaket har hatt stor utskifting av ansatte. Både forvalterteamet og compliance har hatt endringer i sammensetningen i 2018 og 2019. På grunn av hyppige endringer i

organisasjonen har rollefordelingen i Foretaket fremstått som uklar. Midlertidig compliancemedarbeider har hatt oppgaver som innebærer operative elementer. Finanstilsynets foreløpige vurdering var at forholdet innebar en interessekonflikt som ikke var tilstrekkelig vurdert eller håndtert. Uavhengigheten til compliancefunksjonen syntes etter Finanstilsynets foreløpige vurderinger ikke å ha vært tilfredsstillende ivaretatt i henhold til verdipapirfondforskriften § 2-10 (3).

Foretakets tilsvare

I følge Tilsvaret har organisering og risiko ved utskiftning av nøkkelpersonell vært et fokusområde for styret i både 2018 og 2019. Det er gjort tiltak for å sørge for kontinuitet og forutsigbarhet i en periode som har vært utfordrende for de ansatte med hensyn til ansettelser og opplæring. Prosessene med bemanningsendringer i 4. kvartal 2018 og 1. halvår 2019 har i følge styrets kommentarer styrket Foretaket betraktelig.

Når det gjelder compliancefunksjonens uavhengighet påpekes det at det ved organiseringen av Foretaket er sett hen til verdipapirfondforskriften § 2-10 (4), der organiseringen skal stå "i rimelig forhold til virksomhetens art, omfang og kompleksitet", så lenge "kontrollfunksjonen forblir effektiv". Etersom Foretaket er lite vil det være naturlig at den som utfører compliance-funksjonen i helt begrenset utstrekning også utfører andre oppgaver i selskapet. Det vises til at det er fastsatt nærmere bestemte rutiner for blant annet NAV-settingen for å sikre at compliance ikke kontrollerer eget arbeid, samt uavhengighet.

Styret er av den oppfatning at Foretaket har klart å opprettholde en effektiv kontrollfunksjon. Styret tar Finanstilsynets kommentarer til etterretning og vil gjennomgå både rutiner og praksis for å vurdere om det skal gjøres endringer i hvordan compliancearbeidet er organisert. Det er iverksatt prosess med å utarbeide en tiltaksplan med mål om å styrke struktur, beskrivelse av interessekonflikter og uavhengighet samt avdekking av svakheter.

Finanstilsynets endelige merknader

Finanstilsynet vil understreke at Foretaket ved bruk av unntaket i § 2-10 (4) må dokumentere at de relevante vilkår er oppfylt, herunder at kontrollfunksjonen allikevel forblir effektiv.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret vil gjennomgå både rutiner og praksis for å vurdere om det skal gjøres endringer i hvordan compliancearbeidet er organisert, og at det er iverksatt prosess med å utarbeide en tiltaksplan med mål om å styrke struktur, beskrivelse av interessekonflikter og uavhengighet, samt avdekking av svakheter.

3. Compliance og kontroll

Rettslig grunnlag

Verdipapirfondloven § 2-11 (1), jf. forskrift til verdipapirfondloven § 2-10 stiller krav til kontroll av etterlevelse mv. Foretaket skal tilpasse kravene til virksomhetens art, omfang og kompleksitet.

Finanstilsynets gjennomgang og kommentarer i Foreløpig rapport

Foretaket har utarbeidet en complianceplan og hendelsesregister, samt identifisert tiltak for å etterleve interne rutiner, lov og forskrift. Foretaket forklarte under tilsynet at planen bare delvis var fulgt opp.

Finanstilsynet kommenterte i Foreløpig rapport at et hendelsesregister, i tillegg til informasjon om brudd på lov og forskrift, bør inneholde informasjon om hendelser og svikt i rutiner som ikke nødvendigvis materialiseres i et regelbrudd, men likevel utgjør en risiko for Foretaket. Alle kontroller compliance gjennomfører bør videre dokumenteres, selv om kontrollene resulterer i en "null-rapport". For å forbedre Foretakets kontroll og etterlevelse var det Finanstilsynets syn at hendelsesregisteret burde være adskilt fra complianceplanen, og at funksjonene for de to dokumentene burde skilles.

Foretakets tilsva

Foretaket tar tilsynets foreløpige merknader til etterretning, og viser til at det er iverksatt nærmere bestemte tiltak, herunder et prosjekt for å utbedre alle mangler i compliance-plan og hendelsesregister.

Finanstilsynets endelige merknader

Finanstilsynet ser alvorlig på at Foretaket ikke har fulgt opp egne planer for kontroll av etterlevelse. Finanstilsynet tar for øvrig Foretakets kommentarer om iverksatte tiltak til etterretning.

4. Foretakets tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering

Rettslig grunnlag

Forvaltningsselskap for verdipapirfond er omfattet av lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvitvaskingsloven) med tilhørende forskrift (hvitvaskingsforskriften), jf. hvitvaskingsloven § 4 (1) bokstav i. Loven trådte i kraft 15. oktober 2018.

Finanstilsynets gjennomgang og kommentarer i Foreløpig rapport

Finanstilsynet påpekte i Foreløpig rapport mangler som følge av at Foretaket ikke hadde innrettet virksomheten etter de nye kravene i hvitvaskingsloven. Manglene utgjorde til dels også mangler etter tidligere hvitvaskingsregelverk.

Foretakets tilsva

Det opplyses i tilsvaret at styret i juni 2019 vedtok nye anti-hvitvaskingsrutiner. De nye rutinene er implementert i virksomheten, men det gjenstår noe utbedringsarbeid. Styret ser alvorlig på at selskapet i en periode ikke har foretatt hvitvaskingskontroll i overensstemmelse med gjeldende hvitvaskingsregelverk.

Finanstilsynets endelige merknader

Finanstilsynet er kritisk til Foretakets manglende etterlevelse av kravene i hvitvaskingsloven med forskrifter. Finanstilsynet tar til etterretning at det i juni 2019 ble vedtatt nye rutiner, og at det ble igangsatt prosesser for å avhjelpe manglene. Finanstilsynet forutsetter at rutinene i løpet av 2019 har blitt fullt ut iverksatt i virksomheten.

5. Bruk av referanseindekser

Rettslig grunnlag

Feil bruk og informasjon om referanseindeks kan etter omstendighetene være i strid med kravene til god forretningsskikk, jf. verdipapirfondloven § 2-15. Informasjon om bruk av referanseindeks må fremstilles på en måte som gjør at det er mulig for investor å kunne foreta en investeringsbeslutning på informert grunnlag. For så vidt gjelder kravene til informasjon i nøkkelinformasjonen vises det til verdipapirfondloven § 8-3.

Finanstilsynets gjennomgang og kommentarer i Foreløpig rapport

Verdipapirfondet Heimdal Høyrente benyttet på tilsynstidspunktet Oslo Børs statsobligasjonsindeks, 1 år (ST3X) som referanseindeks. I nøkkelinformasjonen ble det angitt følgende under overskriften "Referanseindeks": "Fondet vil ikke replikere indeksen, og kan fritt velge hvilke verdipapirer det vil investere i." Indeksens manglende relevans var ikke omtalt i fondets nøkkelinformasjon.

Bruk av Oslo Børs statsobligasjonsindeks i rente- og kombinasjonsfond anses ikke som et egnet mål for fondets avkastning når en større del av fondets portefølje plasseres i renteinstrumenter med høyere risiko. Dette vises til Finanstilsynets merknader i likelydende brev til forvaltningsselskapene 18.12.2018. Etter Finanstilsynets foreløpige vurdering var det ikke informert godt nok om betydningen av at det benyttes en referanseindeks som ikke anses relevant for fondenes plasseringer og avkastning.

Kombinasjonsfondene benytter en sammensatt indeks med blant annet EuroStoxx 50 målt i NOK. Finanstilsynet kan ikke se at Eurostoxx 50 målt i NOK, benyttes som referanseindeks for noen av de underliggende investeringene. Indeksens manglende relevans er heller ikke omtalt i markedsføringsdokumentene. Bruken av en irrelevant indeks er etter Finanstilsynets syn egnet til å forlede investorer til å feilvurdere fondets resultater.

Foretakets tilsvær

I følge Tilsværet har Heimdal Forvaltning etterkommet Finanstilsynets påpekninger om referanseindekser. Temaet ble behandlet på styremøtet 13. juni 2019, og det ble vedtatt å endre referanseindekser for samtlige fond på styremøtet 23. september 2019. Endringer er meldt til Finanstilsynet.

Finanstilsynets endelige merknader

Finanstilsynet tar Foretakets endringer til etterretning, men påpeker samtidig at bruken av ikke-relevante referanseverdier har vært gjenstand for undersøkelser og tilsyn tidligere. Finanstilsynet ser alvorlig på at endringene ikke er foretatt på et tidligere tidspunkt.

6. Distribusjon og salg

Rettslig grunnlag

Forvaltningsselskap kan i medhold av tillatelsen til å yte verdipapirfondsforvaltning forestå markedsføring og salg av verdipapirfond, jf. verdipapirfondloven § 1-2 (1) nr. 3. Markedsføring må avgrenses mot investeringsrådgivning, som krever særskilt tillatelse etter verdipapirfondloven § 2-1 (3) nr. 1.

Finanstilsynets gjennomgang og kommentarer i Foreløpig rapport

Finanstilsynet har mottatt prosedyrer for salg og markedsføring, samt beskrivelser av enkeltsalg til kunder. I Foretakets rutiner for salg og markedsføring var det spesifikt nevnt at det ikke skulle utarbeides referater eller lignende fra kundemøter, nettopp for å avgrense mot rådgivningstjenester.

Finanstilsynet påpekte i Foreløpig Rapport at det er uheldig at Foretakets rutiner krever at møter med kunder ikke skal dokumenteres i form av referater eller lignende. En slik praksis gjør kontroll av gjennomført markedsføring og påfølgende salg vanskelig for både Foretaket og Finanstilsynet. Rutinen er også egnet for å skape tvil om salgsprosessen ved eventuell kundeklage. Når grensen mot investeringsrådgivning i praksis er vanskelig å trekke, og at en i kontakten med kunder lett kan komme over i en situasjon som utgjør investeringsrådgivning, vil kundekontakten, spesielt når denne skjer i form av særskilt avtalt møter, være særlig viktig å kunne dokumentere. Det at Foretaket ikke har rett til å yte investeringsrådgivning, nødvendiggjør etter Finanstilsynets vurdering en særskilt aktsomhet fra Foretakets side.

Foretakets tilsvare

I følge Tilsvaret har Foretaket vist særskilt aktsomhet vedrørende denne tematikken, og har bestrebet seg for å håndtere skillet mellom salg og investeringsrådgivning korrekt ved distribusjon av fondsandeler. Styret erkjenner imidlertid problemstillingen, og vil uten videre etterkomme Finanstilsynets påpekning om dokumentasjon.

Finanstilsynets endelige merknader

Finanstilsynet tar styrets kommentarer til etterretning.

For Finanstilsynet

Britt Hjellegjerde
seksjonsleder

Jon Ole Garpestad
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.